

TÜRK KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEN MİLLÎ KİMLİK İNŞASI: HALKEVLERİ ÖRNEĞİ

NATION BUILDING THROUGH TURKISH CULTURE: THE CASE OF HALKEVLERİ

NASRULLAH UZMAN*

Sorumlu Yazar

FATİH ÖZEN**

Öz

Halkevleri, toplumu modern, laik ve millî değerler doğrultusunda eğitmek amacıyla kurulmuştur. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde millî kimliğin Türk kültürü üzerinden inşa edilmesi sürecinde Halkevleri önemli bir rol oynamıştır. Bu çalışma, millî kimliğin inşa sürecinde Halkevlerinin rolünü analiz etmeyi amaçlamaktadır. Halkevleri yalnızca birer kültür ve eğitim kurumu değil, Cumhuriyet ideolojisinin halka benimsetilmesinde ve toplumsal dönüşümün sağlanmasında önemli fonksiyon icra eden yapılar da olmuştur. Halkevlerinde yayın faaliyetleri yapılmış, konferans ve anma töreni gibi etkinlikler düzenlenmiş, Türk kültürü ve tarihteki kahramanlar üzerinden millî bilinç kazandırılmaya çalışılmıştır. Halkevlerinin faaliyetleri belirtilen konularla sınırlı kalmamış; yerli malı kullanımı teşvik edilmiş, tasarruf çağrıları yapılmış, millî ekonomiye katkı temalarıyla sosyal sorumluluk bilinci oluşturulmak istenmiştir. Ayrıca yerel değerlerin derlenmesi ve vatandaşlara tarih bilinci kazandırılmasında da Halkevlerinden faydalanılmıştır. Halkevleri, çalışmalarını millî bayramlar ve tarihî günlerin kutlanması, tarihî kökene vurgu yapılması, Cumhuriyet değerleri ve Atatürk İnkıplarının benimsetilmesi, toplumsal dayanışma ve sosyal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, yerel değerlerin millî kültüre entegrasyonu gibi temel başlıklar ekseninde yürütmüştür. Bu makalede, arşiv belgeleri, resmî yayınlar ve döneme ait süreli yayınlar ışığında Türk kültürü üzerinden millî kimliğin inşa süreci Halkevleri örneğiyle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk kültürü, Halkevleri, Atatürk, millî kimlik, Türkiye Cumhuriyeti

Abstract

Halkevleri (People's Houses) were established as pedagogical institutions designed to reshape society within the framework of modern, secular, and national values. During the early Republican era, they served as instrumental mechanisms for constructing a national identity centered on Turkish culture. This study analyzes the institutional influence of the Halkevleri in the formation of this identity. Far from being mere cultural centers, the Halkevleri functioned as primary conduits for disseminating Republican ideology and shaping societal transformation. In this context, they utilized publishing activities, conferences, and commemorative ceremonies to instill a national consciousness through historical figures and cultural narratives. Their scope, however, extended beyond cultural promotion; they also mobilized social responsibility by

Araştırma Makalesi / Künye: UZMAN, Nasrullah, ÖZEN, Fatih. "Türk Kültürü Üzerinden Millî Kimlik İnşası: Halkevleri Örneği". Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 117 (Mart 2026), s. 569-585.

* Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, E-Mail: nasrullah.uzman@hbv.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-4245-1649.

** Arş. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, E-Mail: fatih.ozen@hbv.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-3856-2733.

encouraging domestic consumption and national savings. Furthermore, they acted as a nexus for integrating local traditions into the broader national cultural project while fostering historical awareness. This article examines the construction of national identity by synthesizing archival documents, official publications, and contemporary periodicals.

Keywords: Turkish culture, Halkevleri, Atatürk, National Identity, Republic of Türkiye

Giriş

Millet, çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğudur. Millî kimlik ise bir milletin kendine özgü düşüncesi ve yaşayışı biçimi, dil, töre ve gelenekleri, toplumsal değer yargıları ve kuralları ile oluşan özellikler bütünüdür (Akalin, 2019, 1683-1684). Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte yürütülen siyasi, kültürel ve toplumsal dönüşüm, yeni bir devlet düzeni kurmanın ötesinde kapsamlı bir kimlik inşası projesinin hayata geçirildiğini göstermektedir. Modern ulus inşasına ilişkin kuramsal yaklaşımlar, Cumhuriyet'in kendi millî kimliğini oluştururken benimsediği yönelimleri kavramak açısından yararlı bir bakış açısı sunabilir.

Bu yaklaşımlardan ilki, Ernest Gellner'in modern ulusların doğuşunu tarihi bir “uyanış” süreci olarak değil, modernleşmenin zorunlu kıldığı bir “icat” olarak değerlendiren kuramsal yorumudur. Gellner'e göre ulus, modern toplumsal düzenin gerektirdiği kültürel standartlaşmanın ürünüdür (Gellner, 1992, 104-105). Modern devlet, parçalı yerel dünyaların yerine ortak bir üst kültür yerleştirmek zorundadır ve bu kültür ancak eğitim, kültür ve iletişim araçlarıyla geniş kitlelere aktarılabilir. Nitekim Gellner'in modern düzenin dayandığı “meşru eğitimin tekeli” vurgusu (Gellner, 1992, 72), Cumhuriyet'in kültür ve eğitim politikalarının yönünü açıklamak açısından önemli bir perspektif sunmaktadır. Benedict Anderson ise ulusu, üyelerinin büyük çoğunluğunu hiç tanınamalarına rağmen kendilerini aynı politik birlik içinde tahayyül ettikleri bir “hayal edilmiş siyasal topluluk” olarak tanımlamıştır (Anderson, 1993, 20). Bu tahayyülün inşa edilebilmesi için ortak unsurların var olması zorunludur. Cumhuriyet'in dil ve tarih çalışmaları, resmî ve millî bayramların kutlanması, törenlerin kurumsallaştırılması ve kültürel seferberlik politikaları bu yaklaşımın somut karşılıkları olarak değerlendirilebilir. Halkevleri de bu stratejinin yerel düzlemdeki en görünür ve etkili uygulayıcılarından biri olmuş; millî anlatıları halka ulaştıran, ortak sembollerini yaygınlaştıran ve Cumhuriyet vatandaşlığı tahayyülünü gündelik hayatta somutlaştıran bir kültürel merkez işlevi görmüştür.

Cumhuriyet'in kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, millî kimliği Türk kültürü temelinde tanımlamış ve kültür milliyetçiliğini tarihi bir zemine oturtmuştur. Atatürk, kültürün toplumsal dönüşümü sağlayan gücünü erken dönemde fark ederek tarih, dil ve sanatı millî bilincin temel unsurları olarak konumlandırmıştır. Bu temelden hareketle toplum düzeyinde ortak bir duygusal bağ ve aidiyet oluşturmayı hedeflemiş, böylece önce millet bilincinin geliştirilmesini sonra da millî kimliğin güçlendirmesini amaçlamıştır. Atatürk, Türk halkını oluşturan bireylerin farklılıklarından ziyade ortak değer ve özelliklerine vurgu yapan kapsayıcı bir anlayış geliştirmiştir. Bu anlayış, onun “Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı, hep bir ırkın evlatları, hep aynı cevherin damarlarıdır” sözlerinde de açık biçimde görülmektedir (Türkmen, 2013, 21-23).

Cumhuriyet'in millî kimlik inşa süreci, gerçekleştirilen inkılaplar aracılığıyla toplumsal yapının kapsamlı bir dönüşüme tabi tutulmasıyla şekillenmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra hayata geçirilen inkılaplar yalnızca siyasi sistemin yeniden düzenlenmesini hedeflememiş, toplumun kültürel, hukuki ve sosyal

temellerini dönüştürerek ortak bir vatandaşlık bilincinin oluşmasına da hizmet etmiştir. Halifeliğin kaldırılması, Medenî Kanun'un yürürlüğe girmesi, Latin alfabesine dayalı yeni harflerin kabulü ve kadınlara siyasi hakların tanınması gibi düzenlemeler, modern, laik ve millî esaslara dayanan bir devlet yapısının şekillendirilmesinde belirleyici adımlar olarak öne çıkmıştır. Atatürk'ün kültür politikaları yerel kültürel birikimin korunması ile evrensel modernleşme ilkelerinin benimsenmesi arasındaki dengeyi gözeterek Türkiye'ye özgü bir çağdaşlaşma modeli oluşturmuştur.

1932 yılında kurulan ve 1951'e dek faaliyet gösteren Halkevleri, millî birlik fikrini pekiştirmek ve Cumhuriyet ideolojisini yaymak amacıyla yapılandırılmış önemli araçlar arasında yer almış ve halkla doğrudan iletişim kurulmasında etkin bir rol oynamıştır. Halkevlerinin faaliyetleri, halkın Cumhuriyet değerleri ve Atatürk İnkılaplarını benimsemesini hızlandırırken, toplumsal dayanışma ve sosyal sorumluluk bilincinin yaygınlaşmasına da önemli katkılar sağlamıştır. Ayrıca Halkevleri yerel değerlerin korunması ve kültürel unsurların millî kültürle bütünleştirilmesi gibi vazifeler de ifa etmiştir.

Halkevlerinin millî kimliğin inşa sürecinde benimsediği temel stratejiler, beş başlık altında değerlendirilebilir:

- Ortak hafızanın inşa edilmesi: Geçmişin ve değerlerin birleştirilmesi yoluyla millî bilinç ve aidiyet duygusunun geliştirilmesi.
- Cumhuriyet'in yaşatılması: Rejimin temel değerleri ve Atatürk İnkılaplarının benimsenmesi, Cumhuriyet bilincinin kuvvetlendirilmesi.
- Kültürel entegrasyonun sağlanması: Yerel ve millî kültür unsurlarının bütünleştirilerek toplumsal birliğin ve ortak kimliğin güçlendirilmesi.
- Kırsal aydınlanmanın gerçekleştirilmesi: Modernleşme ve eğitim faaliyetlerinin köylere taşınması yoluyla eşitlik ve bilinç düzeyinin artırılması.
- Toplumsal dokunun güçlendirilmesi: Dayanışma, sorumluluk ve sosyal bilinç düzeyinin yükseltilerek toplumun birlik ve beraberlik duygusunun pekiştirilmesi.

Bu stratejilerin uygulanış biçimlerini ve toplumsal etkilerini daha iyi anlamak amacıyla çalışmada dönemin yayın organları ve arşiv belgeleri incelenmiştir. Çalışmanın temel kaynaklarını Halkevlerinin faaliyetlerini yansıtan halkevi dergileri oluşturmaktadır. İncelenen dergiler 1932-1950 yılları arasını kapsamaktadır ve toplam 18 dergi üzerinden bir örnekleme yapılmıştır. Örneklem oluşturulurken, bölgesel çeşitlilik dikkate alınmıştır. Halkevi dergileri merkezî kültür politikalarının yansımalarını aktarmakla kalmamış, bu politikaların yerel düzeydeki uygulamalarını görünür kılmaları bakımından da büyük önem taşımıştır. Bununla birlikte halkevi dergilerinin doğaları gereği birer propaganda aracı oldukları ve olayları çoğu zaman olduğundan daha "başarılı" ve "coşkulu" bir biçimde gösterme eğiliminde bulundukları dikkate alınmıştır. Bu nedenle yapılan analizlerde, söz konusu kaynakların ideolojik bir perspektifle kaleme alındığı göz önünde bulundurulmuştur.

Halkevleri, her ne kadar Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Sekreterliği tarafından gönderilen merkezî talimatlarla yönetilmiş olsa da sosyal, ekonomik, kültürel nitelikli yerel faktörler uygulamaları önemli ölçüde farklılaştırmıştır. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde faaliyet gösteren Halkevleri, bulundukları yerleşim birimlerinin gelişmişlik düzeyine, eğitim ve ulaşım imkânlarına, yerel kadroların niteliğine ve halkın ilgisine bağlı olarak değişen ölçülerde etkinlik göstermiştir. Bu durum, bazı bölgelerde Halkevlerinin daha kapsamlı faaliyetler yürütmesine imkân

tanırken, bazı yerlerde ise faaliyetlerin sınırlı kalmasına yol açmıştır. Bu nedenle çalışmada Halkevlerinin işlevi ve etkisi sadece merkezî politikalar çerçevesinde değil, yerel dinamikler bağlamında da ele alınmıştır.

Çalışmada halkevi dergilerinin yanı sıra arşiv belgeleri, dönemin gazeteleri ve ilgili telif eserlerden istifade edilmiştir. Halkevlerinin kuruluş süreci ve faaliyetleri hakkında bilgi verildikten sonra incelenen veriler beş başlık altında değerlendirilecektir: “Millî bayramlar ve tarihî günlerin kamusal alanda temsil edilmesi”, “Tarihî kökene vurgu yapılması”, “Cumhuriyet değerleri ve Atatürk İnkılaplarının benimsenilmesi”, “Yerel kültür öğelerinin millî kültürle bütünleştirilmesi” ve “Toplumsal dayanışma ve sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulması”.

1-Yaygın Eğitim Teşkilatının Kurulması: Halkevleri

Cumhuriyet’i inşa eden kadrolar açısından, Cumhuriyet ideolojisinin toplum tarafından benimsenmesi ve Atatürk İnkılaplarının kalıcı hâle getirilmesi büyük bir önem taşımıştır. Yeni rejimin halk nezdinde kabul görmesi ise ancak sistematik bir eğitim süreci ile mümkün olabileceğinden, yaygın eğitim kurumlarına duyulan ihtiyaç belirginleşmiştir.

Başlangıçta bu ihtiyacın Türk Ocakları aracılığıyla karşılanması düşünülmüştür. 25 Mart 1912’de kurulan Türk Ocaklarının amacı “Türklerin millî terbiye ve ilmî, içtimaî, iktisadî seviyelerinin terakki ve itilâsı ile Türk ırk ve dilinin kemâline çalışmak” olarak belirlenmiştir. Türk Ocakları tüzüğüne göre dernek, siyasetle uğraşmayacaktı (Akyüz, 1986, 201-202).

Türk Ocakları, I. Dünya Savaşı ve Mütareke yıllarında birçok önemli faaliyet yürütmüştür. Bu dönemde siyasi eylemlere girmek durumunda kalmış olmasına rağmen günlük politikanın dışında kalma ilkesini sürdürmüştür (Akyüz, 1986, 207). Ancak Türk Ocakları, 1928 yılı sonrasında tartışma konusu hâline gelmeye başlamıştır. Özellikle taşrada bir iktidar odağı olarak görülmesi, CHP yönetimi tarafından eleştirilmesine yol açmıştır. 1930’da Serbest Cumhuriyet Fırkası (SCF) ile tabanda gözlenen yakınlaşma ise Türk Ocaklarına yönelik eleştirileri daha da artırmıştır (Üstel, 2004, 12). Türk Ocaklarının siyasetle aktif biçimde ilgilenmesi hem Hükûmet hem de CHP içinde tepkiyle karşılanmıştır (Karacakaya, 2023, 147-148).

SCF’nin kendisini feshetmesinin ardından tek parti yönetiminin pekiştirilmesi yoluna gidilmiştir. Atatürk, “Milliyetçi” ve “Cumhuriyetçi” güçlerin bir araya toplanması gerektiğini ifade etmiştir¹ (*Hakimiyeti Milliye*, 25 Mart 1931). Bu açıklamadan çok kısa bir süre sonra 10 Nisan 1931 tarihinde gerçekleştirilen Türk Ocakları Olağanüstü Kurultayı’nda Türk Ocaklarının feshedilmesine ve tüm mal varlığı ile haklarının CHP’ye devredilmesine karar verilmiştir (*Milliyet*, 11 Nisan 1931).

1 Bu politika Atatürk’ün şu sözlerinde kendini göstermektedir: “Milletlerin tarihinde bazı devirler vardır ki muayyen maksatlara erebilmek için maddi ve manevi ne kadar kuvvet varsa hepsini bir araya toplamak ve aynı istikamete sevk etmek lazım gelir. Yakın senelerde milletimiz böyle bir toplanma ve birleşme hareketinin mühim neticelerini idrak etmiştir. Memleketin ve inkılabın içeriden ve dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı masuniyeti için, bütün milliyetçi ve cumhuriyetçi kuvvetlerin bir yerde toplanması lazımdır. Teessüs tarihinden beri ilmî sahada halkçılık ve milliyetçilik akidelerini neşir ve tamime sadakatle ve imanla çalışan ve bu yolda memnuniyeti mucip hizmetleri sebk etmiş olan Türk Ocaklarının aynı esasları siyasi ve tatbiki sahada tahakkuk ettiren fırkamla bütün manasıyla yekvücut olarak çalışmalarını münasip gördüm. Bu kararım ise millî müessese hakkında duyduğum itimat ve emniyetin ifadesidir. Aynı cinsten olan kuvvetler müşterek gaye yolunda birleşmelidir”. bk. *Hakimiyeti Milliye*, 25 Mart 1931.

Aynı günlerde toplanan CHP III. Büyük Kurultayı'nda parti denetiminde faaliyet gösterecek olan Halkevlerinin kurulması kararı alınmıştır (Çeçen, 1990, 111). Halkevlerine “inkılabı sadık ve milliyetçi bir havanın bütün vatandaşları saran samimi bir kardeşlik duygusu içinde” çalışma misyonu yüklenmiştir (On Beşinci Yıl Kitabı, t.y., 16). Yaklaşık dokuz aylık bir çalışma sonucunda hazırlıklar tamamlanmış; Halkevleri, 19 Şubat 1932'de Adana, Afyon, Ankara, Aydın, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun ve Van'da faaliyete geçmiştir (*Cumhuriyet*, 20 Şubat 1932). Halkevlerinin teşkilat yapısı dokuz şube üzerinden kurgulanmıştır:

1. **Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi:** Kültürel ve tarihî bilinci artırmak amacıyla konferans, seminer ve söyleşiler düzenlemiş, halk arasındaki sözlü kültür ürünlerini (masallar, atasözleri, eski kelimeler) derlemiş ve millî geleneklerle âdetleri araştırmıştır. Ayrıca edebiyat alanında yetenekli gençlerin desteklenmesi ve dergi yayımlanması önemli faaliyetler arasında yer almıştır (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 10).
2. **Güzel Sanatlar Şubesi:** Müzik, resim, heykel, mimarlık ve süsleme sanatları gibi disiplinlerde hem amatör hem de profesyonel sanatçıları bir araya getirmiştir. Millî türkülerin derlenmesi, modern müzik anlayışıyla uyumlu hâle getirilmesi ve uluslararası müzik tekniklerinin uygulanması bu şubenin temel faaliyetleri arasındadır. Ayrıca millî marşların halka öğretilmesinde de önemli rol üstlenmiştir (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 10-11).
3. **Temsil Şubesi:** Tiyatroya ilgi duyan kadın ve erkeklerden oluşan ekipler kurulması ve sahne faaliyetlerinin yürütülmesi bu şubenin temel görevini oluşturmuştur (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 11).
4. **Spor Şubesi:** Sporun bir millî kültür unsuru olarak benimsenmesi amacıyla spor kulüplerine destek verilmiş, gençlerin spora teşviki için yerel jimnastik günleri ve ulusal jimnastik bayramları düzenlenmiştir (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 11-14).
5. **İçtimai Yardım Şubesi:** Halkevinin bulunduğu çevrede sosyal yardımlaşmayı organize etmiş, özellikle hapisanedeki muhtaçlar, kimsesiz çocuklar ve yoksul hastalar için yardım faaliyetleri yürütmüştür. İşsizlerin istihdamına yönelik destekler sağlamış; finansmanın büyük bölümü müsamere ve gezi gibi etkinliklerle karşılanmıştır (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 14-15).
6. **Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi:** Okuryazarlık oranını artırmaya ve halkın genel eğitim seviyesini yükseltmeye yönelik kurslar açmıştır. Tarih, yurttaşlık bilgisi, medeni bilgiler, yabancı dil ve muhasebe gibi alanlarda gönüllü öğretmenler tarafından eğitimler verilmiştir (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 15-16).
7. **Kütüphane ve Neşriyat Şubesi:** Halkevlerinde kütüphane ve okuma odalarının kurulmasını sağlamış; CHP yayınları, *Hakimiyet-i Milliye* gazetesi, bakanlık yayınları, Resmî Gazete ve TBMM Zabıt Cerideleri gibi kaynakları temin ederek halkın güncel bilgiye erişimine katkıda bulunmuştur (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 17-19).
8. **Köycüler Şubesi:** Köylülerin sağlık hizmetlerine erişimi, okuryazarlık oranının artırılması ve köy-şehir ilişkilerinin güçlendirilmesi üzerine çalışmalar yürütmüştür. Köylülerin halkevi faaliyetlerine katılımını teşvik

etmiş, şehit yakınları ve gazilere destek olmuştur (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 19-20).

9. **Müze ve Sergi Şubesi:** Mevcut müzelerin desteklenmesi, yeni müzelerin kurulması, tarihî anıtların belgelenmesi ve korunması ile güzel sanatlarla ilgili ürünlerin sergilenmesi bu şubenin temel faaliyet alanlarını oluşturmuştur. Böylece bölgesel tarih ve kültür unsurlarının korunması ve tanıtılması amaçlanmıştır (C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi, 1932, 20-21).

Halkevleri, dokuz şubesi ile Cumhuriyet'in kültürel ve toplumsal hedeflerini yerel ölçekte kurumsallaştırmış, böylece Cumhuriyet ideolojisinin halka doğrudan ulaştırıldığı en kapsamlı örgütlenme modeli haline gelmiştir.

2-Yayıncılık Faaliyetleri: Halkevi Dergileri

Halkevleri, toplumun modern, laik ve millî değerler doğrultusunda eğitilmesi amacıyla çeşitli propaganda faaliyetleri yürütmüştür. Yapılan faaliyetler aracılığıyla geniş halk kitlelerine ulaşılması hedeflenmiştir. Halkevlerinin propaganda araçları, yayın faaliyetleri, tiyatro gösterileri, konferanslar, görsel etkinlikler ve spor faaliyetleri olmak üzere beş ana başlık altında toplanabilir (Özen, 2017, 48). Bu araçlar yoluyla yeni rejimin kültürel değerlerinin topluma aktarılması amaçlanmıştır.

Dergi yayıncılığı, ideolojik aktarımın sürekliliği ve yaygınlığı açısından özel bir önem taşımıştır. CHP Genel Sekreterliği, halkevi dergilerinin misyonunu şu ifadelerle tanımlamıştır:

“Bu dergiler; çıktıkları muhitlerin istidatlarından, imkânlarından, âdetlerinden, ananelerinden, sanatlarından ve tarihlerinden haber vermek suretiyle okumaya ve aramaya meraklı insanlarımıza en güzel ve en salâhiyetli bir yardımcı olmakta hem muhitlerinin hem halkevi çalışmalarının birer sadık aynası vazifesini görmekte devam ettikçe rağbet ve ehemmiyet kazanmaktadırlar” (C.H.P. Halkevleri Halkodaları 1932-1942, t.y., 4).

Halkevleri, faaliyet gösterdikleri dönem boyunca toplam 58 dergi yayımlamıştır. Ancak bazı ulaşılabilen dergiler de dahil edildiğinde bu sayının 63'e kadar çıktığı düşünülmektedir (Karataş, 2024, 179-180). Her il merkezindeki halkevinin, ildeki tüm halkevlerinin ortak dergisi mahiyetinde bir dergi çıkarması hedeflenmiştir (Halkevleri 1940, t.y., 11). CHP Genel Sekreterliği, dergi yayımlayamayan bölgelerdeki gençlerin en yakın halkevinin dergisini sahiplenmesini teşvik etmiş, ayrıca halkevleri arasında yazıcı üyeler vasıtasıyla iletişimin sağlanmasını önermiştir (BCA, 490.1.0.0/4.21.35). Halkevi dergileri yayımlandıktan sonra düzenli olarak CHP Genel Sekreterliğine gönderilmiştir (BCA, 90.1.0.0/17.88.6). Dergilerin aylık olarak yayımlanması beklenmişse de (BCA, 490.1.0.0/4.21.5) çoğu zaman düzensiz periyotlarla yayımlandıkları görülmüştür.

Bu yayınların ana hedefi, millî değerlerin öne çıkarılması olmuştur. Örneğin Çanakkale Halkevi dergisi *Anafarta*, misyonunu şu şekilde ifade etmiştir: “Ülküde Türk ulusunun yükselmesine çalışır kültür dergisidir” (*Anafarta*, Ağustos 1937).

Halkevi dergileri, yalnızca ideolojik içeriklerle sınırlı kalmamış; sağlık, spor, sosyal yaşam ve bölgesel kültürel mirasa dair yazılarla da halkın ilgisini çekmeyi amaçlamıştır. Bu çok yönlü içerik politikası, Halkevlerinin halk nezdindeki sürekliliğini sağlamak açısından büyük önem taşımıştır.

Ankara Halkevi dergisi *Ülkü*, yazar kadrosunun niteliği, yazılarının tutarlılığı ve tematik çeşitliliği açısından diğer yayınlardan ayrılmıştır. *Ülkü*, tüm halkevleri

için merkezî bir yayın organı niteliği kazanmıştır (Halkevleri 1932-1935, t.y., 25). Derginin temel görevleri arasında “inkılap heyecanını yaymak, parti prensiplerini telkin etmek ve halkevi merasimlerini toplu olarak bildirmek” yer almıştır (Doğaner, 2000, 86). Dergide yayımlanan makalelerde “Cumhuriyet, milliyet ve inkılap fikirleri” esas alınmıştır (*Ülkü*, Şubat 1933). CHP, Halkevleri arasındaki koordinasyonu güçlendirmek için *Ülkü* dergisine periyodik faaliyet raporlarının gönderilmesini istemiştir (BCA, 490.1.0.0/4.21.12). Bu raporlar, farklı bölgelerdeki uygulamaların izlenmesini sağlamış ve merkezî kontrol mekanizmasını güçlendirmiştir.

Halkevi dergilerinin isimlendirilmesinde sembolik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bazı dergiler, Cumhuriyet değerlerini ve Millî Mücadele’yi hatırlatacak biçimde “19 Mayıs”, “4 Eylül/Dörteylül”, “Devrimin Sesi”, “Atayolu” ve “Bozkurt” gibi isimler taşımış; bazı dergiler ise, “Abant”, “Uludağ”, “Gediz”, “Küçük Menderes” gibi coğrafi unsurları tercih ederek yerel ile ulusal arasında bir bağ kurmayı hedeflemiştir.

CHP, bu süreçte merkezî bir dergi yerine her halkevinin kendi dergisini çıkarmasını teşvik etmiştir. Her bölgenin kendine özgü kültürel özellikleri, sosyal yapısı ve ihtiyaçları farklı olduğundan, merkezî bir yayın bu çeşitliliği yansıtmakta yetersiz kalabilirdi. Yerel dergiler aracılığıyla halkla doğrudan iletişim sağlanmış ve propaganda faaliyetlerinin etkinliği artırılmıştır. Ayrıca farklı bölgelerde farklı mesaj ve vurguların öne çıkarılması, merkezî yayınların esnekliğinin ötesinde bir avantaj sunmuştur. Her halkevinin kendi dergisini yayımlaması yerel dinamizmin teşvik edilmesine de imkân tanımıştır. Maddi ve lojistik zorluklar nedeniyle merkezî dergiler sorun yaşayabilecekken, yerel dergiler daha pratik ve hızlı bir iletişim kanalı olarak kullanılmıştır. Dönemin koşulları göz önüne alındığında bu tercihin cesur bir karar olduğu söylenebilir.

3-Millî Bayramlar ve Tarihî Günlerin Kamusal Alanda Temsil Edilmesi

Cumhuriyet’in ilanından sonra rejimin temellerini güçlendirmek ve millî bilinci pekiştirmek amacıyla resmî ve millî bayramlar kutlanmaya başlanmıştır. Bu bayramlar, yalnızca devletin kimliğini temsil eden semboller olmanın ötesinde, toplumsal belleğin şekillendirilmesinde ve kültürel aktarım süreçlerinde etkin araçlar hâline gelmiştir. Halkevleri bu bayramlar ve tarihî günlerin kamusal alanda temsil edilmesine önemli bir katkı sunmuştur. Bayram ve tarihî günlerin anılması, Halkevleri aracılığıyla hem geçmişin hatırlanmasını hem de Cumhuriyet değerlerinin günlük yaşamda görünür kılınmasını sağlamıştır.

Artvin Halkevi, 23 Nisan dolayısıyla kimsesiz ve yoksul çocuklara yardım kampanyası düzenlemiş; yeni bina temelini de 30 Ağustos tarihinde atarak bu tarihî günü bir kamusal yapı inşasıyla ilişkilendirmiştir (*Çoruh*, 23 Haziran 1938; 23 Ağustos 1938). Malatya Halkevi dergisi *Derme*’de yayımlanan “19 Mayıs” başlıklı bir makalede bu tarih “sisli Türk ufkunun ebedi bir müşfik aydınlığıyla nurlandığı, bu büyük Türk inkılabına ilk mesut adımın atıldığı gün” olarak nitelendirilmiştir (*Derme*, Mayıs 1939). Erzurum Halkevi dergisi *Erzurum*’da yayımlanan aynı başlıklı makalede, 19 Mayıs “vatan kurtarmak, yeni devlet kurmak ve inkılaplar yaratmak iradesini tarihî bir ölçü ile şahsiyetinde toplamış bulunan Mustafa Kemal Paşa’nın Samsun’a ilk ayak bastığı gün” olarak tanımlanmıştır (*Erzurum*, 19 Mayıs 1944). Ordu Halkevi dergisi *Yeşil Ordu*, 30 Ağustos Zaferi vesilesiyle yayımladığı bir makalede, “Ebedi Şef” Atatürk ile birlikte “Millî Şef” İnönü’nün zaferdeki payını vurgulamış ve şehitleri minnetle anmıştır (*Yeşil Ordu*, 30 Ağustos 1947).

Millî bayramların yanı sıra, önemli görülen günler ve tarihî olaylar da Halkevleri aracılığıyla kamusal belleğe taşınmıştır. Düzce Halkevi, Atatürk'ün Düzce'yi ziyaret ettiği gün, “Atatürk Günü”, kapsamında düzenlenen törende aktif bir vazife üstlenmiştir (*Tan*, 23 Temmuz 1936). Burdur Halkevi dergisi *Ülker*, II. Meşrutiyet'in ilan edildiği 23 Temmuz 1908 tarihini “Türk tarihinin en büyük devrimine ve rönesansına başlangıç olan bir gün” olarak nitelendirmiştir (*Ülker*, Temmuz 1937). Urla Halkevi, Cumhuriyeti korumanın önemini vurgulayarak Şehit Kubilay'ı anmıştır (*Ocak*, 19 Mayıs 1939).

Atatürk'ün ilk ölüm yıl dönümünde Samsun Halkevi tarafından düzenlenen törende, Halkevi salonunda “muhteşem” bir Atatürk Köşesi hazırlanmış; 09.05'te başlayan törende Atatürk'ün hayatı ve eserlerinden bahsedilmiş, gece boyunca Atatürk Köşesi ışıklandırılarak vatandaşların ziyaretine açık tutulmuştur (*Son Posta*, 17 İkinci Teşrin 1939). Bursa Halkevi dergisi *Uludağ*, Atatürk'ün vefatının üçüncü yıl dönümünde özel bir sayı yayımlamıştır (BCA, 490.1.0.0/1317.372.2). Van ve Erzurum halkevleri II. İnönü Zaferi için törenler organize etmiş (BCA, 490.1.0.0/1013.910.1; *Erzurum*, 1 Mayıs 1945); Ordu Halkevi de Çanakkale, İnönü, Lozan ve Montrö zaferlerinin yanı sıra 1 Temmuz Denizcilik Bayramı'nı da kutlamıştır (*Yeşil Ordu*, 1 Mayıs 1948; Ağustos 1949).

Halkevleri aracılığıyla yapılan kutlamalar ve yayımlanan makaleler, tarihî olayların yeni kuşaklara aktarılmasını sağlamıştır. Millî bayramlar ve tarihî günlerin kamusal alanda temsil edilmesi pratiği, Cumhuriyet'in toplumsal belleğinin oluşumunda kritik bir rol oynamıştır. Halkevleri, bayram ve anma etkinlikleri aracılığıyla toplumu tarihî bilinç açısından eğitmiş ve Cumhuriyet'e bağlılığı güçlendirmiştir.

4-Tarihî Kökene Vurgu Yapılması

Cumhuriyet'in ilanından sonra devletin ideolojik temellerini pekiştirmek amacıyla yeni tarih ve dil politikaları geliştirilmiştir. Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi gibi ideolojik aygıtlar aracılığıyla, milletin tarih sahnesindeki köklü geçmişi ve kültürel özgünlüğü ön plana çıkarılarak millî bilinç oluşturulması hedeflenmiştir. Halkevleri, tarih, dil, edebiyat ve sanat alanlarındaki etkinliklerle bu anlayışı topluma aktarmış, tarihî şahsiyetlerin anılması ve edebî ürünler aracılığıyla genç kuşaklara Cumhuriyet değerlerini benimsetmeye çalışmıştır.

Türk Tarih Tezi, Türkiye Cumhuriyeti'nin millî tarih anlayışını şekillendiren ideolojik bir tasavvur sunmuştur. Bu tezin temel kaynağını oluşturan *Türk Tarihinin Ana Hatları*² adlı eser, Türklerin dünya tarihindeki yerini ve medeniyetlere katkılarını ortaya koymayı amaçlamıştır. Atatürk, Türklerin Orta Asya'dan başlayarak Anadolu ve çevresine yayıldığını ve insanlık tarihine önemli katkılar sunduğunu savunmuştur (İnan, 1939, 243-246). Bu yaklaşım, Türk milletine tarih sahnesinde güçlü ve köklü bir geçmiş atfederek millî özgüvenin pekiştirilmesini amaçlamıştır.

1930'lu yıllarda yürütülen dil reformu süreci de tarih politikalarının dil alanındaki tamamlayıcısı olmuştur. Özellikle özleştirme hareketiyle Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin Türkçeden ayıklanması hedeflenmiş, bu reform süreci hem ideolojik hem de kültürel bir nitelik kazanmıştır. Türkçenin “öz” yapısına dönmesi, millî kimlik bilinciyle doğrudan ilişkilendirilmiştir. 1935'ten itibaren Atatürk'ün öncülüğünde geliştirilen Güneş Dil Teorisi, bu sürece teorik bir dayanak sağlamış ve uygulamalarda dengeleyici bir rol oynamıştır (Lewis, 1999, 57-60). Zamanla bu teori geri plana

2 bk. *Türk Tarihinin Ana Hatları*. (1930). İstanbul: Devlet Matbaası.

itilmişse de tarihî kökene vurgu artarak devam etmiştir.

Halkevleri, Türk milletinin tarihî köklerine, kültürel ve medeniyet birikimine odaklanan çalışmalarıyla millî kimliğin inşa sürecinde başat bir aktör olmuştur. *Derme*'de yayımlanan “Türklerin Medeniyet Sahaları” başlıklı makalede Türklerin tarihine dair bilgiler sunulmuş, aynı dergide Orhun Kitabelerine ilişkin analizlere yer verilmiştir (*Derme*, 1938). Antalya Halkevi dergisi *Türk Akdeniz*, Antalya bölgesinin köklü Türk kültürüne ev sahipliği yaptığını ve milattan önceki binlerce yıllık dönemde bile Türklerin bu topraklarda yaşadığını iddia etmiştir (*Türk Akdeniz*, 29 Birinci Teşrin 1938). Urla Halkevi dergisi *Ocak*'ta yayımlanan “Türk Lisanının Eski Yunan Lisanı Üzerine Tesiri” (*Ocak*, 19 Şubat 1939) başlıklı makale, Batı medeniyetinin temel taşlarından sayılan Yunan kültürünü Türklerle ilişkilendirerek Türk kimliğini evrensel bir kökene dayandırmayı amaçlamıştır. *Erzurum* da bölgedeki eski Türk eserlerinin fotoğraflarını yayımlayarak görsel bir arşiv oluşturmuştur (*Erzurum*, 1 Mayıs 1945).

Dil ve tarih merkezli bu çalışmalar, kamusal alanda da güçlü biçimde temsil edilmiştir. Dil Bayramı münasebetiyle Elâzığ'da yapılan bir törende Türk dili “dünyaya medeniyet öğret[en] ... en büyük bir varlık” olarak tanımlanmıştır (*Altan*, 28 Eylül 1937). Ordu Halkevinde Dil Bayramı dolayısıyla bir konferans verilmiştir (*Yeşil Ordu*, 1 Kasım 1947). Muğla Halkevi dergisi *Muğla*'da “Osmanlıca”nın Arap ve Fars kültürlerinden etkilendiği ve Türk milletinin “öz dili” olamayacağı savunulmuştur (*Muğla*, 1 İkinci Teşrin 1937). Dergide, Tarih Kurultayı ve Türk Tarih Tezi üzerine de çeşitli yazılar neşredilmiştir. “Acunun hemen her kültür tabakasında Türk'ün inkâr kabul etmez eserleri” olduğu dile getirilmiştir (*Muğla*, 1 Birinci Kânun 1937; Mart 1938). Elâzığ Halkevi, tarih geceleri düzenleyerek Türk tarihini, Cumhuriyet'in ve Atatürk'ün kurtarıcı rolü bağlamında ele almıştır (*Altan*, 19 Mayıs 1937).

Halkevleri tarihî anlatılara yer vermenin yanı sıra sembol hâline gelmiş tarihî şahsiyetleri de anmıştır. Fuzuli, Mimar Sinan, Ali Suavi, Namık Kemal ve Ziya Gökalp gibi isimler Cumhuriyet değerleriyle uyumlu özellikleri vurgulanarak hatırlatılmıştır. Örneğin Ordu Halkevi, “Türk'ün büyük dâhisi” Mimar Sinan için anma gecesi tertiplemiş (*Ordu*, 19 Nisan 1944); Muğla, Çanakkale ve Giresun halkevleri de “büyük Türk sanatkârı” Mimar Sinan'ı anmıştır (*Muğla*, Nisan 1938; BCA, 490.1.0.0/23.118.12; *Aksu*, 23 Nisan 1946). Giresun ve Antalya halkevleri, “Türkçülüğü sistemleştiren” Ziya Gökalp ve “büyük vatanperver” Namık Kemal'in önemini vurgulamıştır (*Aksu*, Şubat 1941; *Türk Akdeniz*, İkinci Kânun 1943). Sivas Halkevi, “Türkçü ve Hürriyet Şehidi” Ali Suavi için bir konferans (BCA, 490.1.0.0/1012.907.1), Bolu Halkevi de “Büyük Türk şairi” Fuzuli için Fuzuli Gecesi organize etmiştir (*Abant*, Ocak-Şubat 1946).

Halkevi dergilerinde millî değerlere ilişkin şiirler, marşlar ve edebî metinler de yayımlanmıştır. Bu metinlerde genellikle Cumhuriyet değerlerine, Atatürk İnkılaplarına bağlılık ve Türk ordusuna övgü gibi temalar işlenmiştir. Zonguldak Halkevi dergisi *Karaelmas*'ta yayımlanan “Türk Çocukları” isimli şiirde Millî Mücadele'nin bağımsızlık iradesi, millî birlik anlayışı ve Cumhuriyet'in modernleşme misyonu ön plana çıkarılmıştır. Şiirde kadın-erkek eşitliği ve eğitimin önemi vurgulanmış, millî kimliğin inkılapçılık doğrultusunda dinamik bir yapı olduğu dile getirilmiştir (*Karaelmas*, 13 Nisan 1938). Artvin Halkevi dergisi *Çoruh*'ta yayımlanan “Çoruh Gençlik Marşı” ile vatan sevgisi öne çıkarılmış ve gençliğe “anayurt bekçisi” rolü yüklenmiştir (*Çoruh*, 21 Şubat 1938). Giresun Halkevi dergisi *Aksu* ve Kars Halkevi dergisi *Doğuş* da Türk ordusunu yücelten şiirler yayımlamıştır (*Aksu*, Haziran 1940; *Doğuş*, Mart 1950). Bu örneklerde görüldüğü gibi millî kimliğin inşa sürecinde sanat ve edebiyat bir araç olarak kullanılmıştır.

Cumhuriyet'in Osmanlı Devleti ile karşılaştırılması da Halkevlerinde sıklıkla üzerinde durulan argümanlardan birisi olmuştur. Silvan Halkevinde Dil Bayramı'nda verilen bir konferansta Osmanlıca, "sayıklamalardan çıkma, saçma sapan uydurmalarından meydana gelmiş saray dil ve edebiyatı" olarak nitelendirilmiştir (BCA, 490.1.0.0/1167.99.2). Elâzığ Halkevi dergisi *Altan*'da Sevr ve Lozan antlaşmaları karşılaştırılmış ve Lozan'la elde edilen kazanımlar öne çıkarılmıştır (*Altan*, 24 Temmuz 1937). *Yeşil Ordu*'daki bir makalede Sevr ile yurdun birçok bölümünün işgal edilmesine zemin hazırlandığı hatırlatılmış, Lozan'dan ise "devletimizin dışa karşı bağımsızlığını gerçekleştiren hukuk anıtı" şeklinde bahsedilmiştir (*Yeşil Ordu*, Ağustos 1949). Bu karşıtlık, Cumhuriyet rejiminin meşruiyetini vurgulayan ideolojik bir çerçeve sunmuştur. Sevr "bağımsızlığın kaybı" ve Osmanlı Devleti'nin "çöküşü", Lozan "millî onurun" ve "yeniden doğuşun" simgesi hâline getirilmiştir.

Halkevlerinde düzenlenen konferanslar ve anma törenleri ile kaleme alınan tarihi kökene vurgu yapan makaleler, millî aidiyet duygusunu artırmayı hedeflemiştir. Anma etkinliklerinde öne çıkarılan şahsiyetlerin seçimi ve tanımlanış biçimi, Cumhuriyet'in değerleriyle uyumlu bir millî kahramanlık ve kültür politikası yürütüldüğünü göstermiştir. Böylece Halkevleri, eğitim kurumu olmanın ötesinde, tarih ve dil üzerinden kimlik üretiminin merkezi hâline gelmiştir.

5-Cumhuriyet Değerleri ve Atatürk İnkıplarının Benimsetilmesi

Halkevlerinin faaliyetleri, vatandaşları Cumhuriyet değerleri, Atatürk İnkıpları ve millî tarih bilinci etrafında birleştiren bir çerçeve oluşturmuştur. Bu etkinlikler aracılığıyla başkent Ankara'nın simgesel önemi, köy ve köylünün toplumsal konumu, kadın hakları ve bireylerin modern vatandaş kimliğine adaptasyonu gibi unsurlar halkın günlük yaşamına nüfuz etmiş ve millî kimliğin inşa sürecine katkı sağlamıştır.

Halkevi dergilerinde yayımlanan makaleler, Cumhuriyet vatandaşını sürekli gelişen, ilerleyen ve modernleşen bir özne olarak tanımlamıştır (*Altan*, 22 İkinci Kânun 1936; *Altınyaprak*, 15 Şubat 1936). Beyoğlu Halkevinde İstanbul'un işgalinin yıl dönümünde düzenlenen anma etkinliğinde; işgal sonrası yönetim merkezinin fiilen Ankara olduğu vurgulanmış ve Ankara'nın başkent ilan edilmesinin tarihî bir zorunluluk olduğu ifade edilmiştir (*Akşam*, 17 Mart 1936). *Altan* da vatandaşların bir an önce soyadı alması için çağrı yapmıştır (*Altan*, 22 Nisan 1936).

Cumhuriyet değerleri ve Atatürk İnkıplarının benimsetilmesi hususunda görsel materyallerden de yararlanılmıştır. Elâzığ Halkevinde düzenlenen sergiler, inkılap tarihine dair 65 adet fotoğraf ve resim ile 4 adet yağlı boya tabloyu içermiş (*Altan*, 22 Haziran 1935), halkın sürece görsel tanıklık yoluyla katılımını sağlamıştır. Ankara Halkevinde de bir İnkılap Resim Sergisi düzenlenmiştir (BCA, 30.10.0.0/173.194.5). Halkevlerinde *Yeni Türkiye* ve *1939 Cumhuriyet Bayramı* gibi filmler halka sunulurken (BCA, 490.1.0.0/1207.5.3; 490.1.0.0/1207.1.4) görsel anlatımın etkinliği artırılmıştır.

Halkevleri, kadınların toplumsal hayata katılması hususunda da önemli bir rol üstlenmiştir. Urfa Halkevinin Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinde düzenlenen konferanslara katılım altı aylık süreçte ciddi artış göstermiş; ilk konferansa 280 erkek ve 5 kadın katılırken, altıncı konferansa 410 erkek ve 110 kadın katılmıştır (*Haber*, 4 Şubat 1935). *Altan*'da yayımlanan bir makale, Atatürk İnkıplarının Türk kadınına kazandırdığı hakları ve kadının toplumdaki yeni konumunu değerlendirmiştir (*Altan*, 22 Mart 1935). *Çoruh* da I. Dünya Savaşı'nda cepheye malzeme taşıyan kahraman bir Türk kadınının hikâyesini yayımlamıştır. Kadının fedakârlığı, Atatürk İnkıplarının kadınlara verdiği eşit vatandaşlık hakkı ile ilişkilendirilmiştir (*Çoruh*, 23 Haziran 1938).

1930’larda ülke nüfusunun büyük çoğunluğu köylerde yaşadığı için, Halkevleri köy ve köylüyü de millî kimlik inşasının merkezine yerleştirmiştir. *Edirne’de 60k* ve *Muğla*, Cumhuriyet’in köylüye verdiği değeri ve bilinçlendirme çabalarını düzenli olarak satırlarına taşımıştır (*Edirne’de 60k*, 25 İkinci Teşrin 1933; 31 Birinci Kânun 1933; 15 İkinci Kânun 1934; *Muğla*, Nisan 1938). CHP Genel Sekreterliği, köy gezilerine öncelik verilmesini ve köylüye sağlık, eğitim ve kültür hizmeti sunulmasını talep etmiştir (BCA, 490.1.0.0/3.15.46). Ayrıca halkevi dergilerinden, “köylerden şehirlere doğru akmanın, münevver ve zeki nüfusun büyük şehirlerde merkezileşme[si]nin yarın için zararlarını göz önüne seren” yazılar yayımlanmasını da istemiştir (BCA, 490.1.0.0/4.21.5). CHP Genel Sekreterliğinin köyden kente göçe ilişkin duyarlılığı sadece demografik bir sorun olarak değil, kültürel ve ideolojik bir endişe olarak da okunabilir. “Münevver ve zeki nüfusun” şehirlerde yoğunlaşmasının yaratabileceği boşluk endişesi, halkevlerinin köylülere yaşadıkları ortamda eğitime çabasını pekiştirmiş ve bu amaçla köycüler şubeleri çeşitli çalışmalar yapmıştır.

Muğla Halkevi İhtimai Yardım, Güzel Sanatlar, Temsil ile Dil, Tarih ve Edebiyat şubeleri üyeleri, bir nahiye merkezine giderek köylülerle temas etmiştir. Burada kumar ve içki gibi zararlı alışkanlıklar hakkında konferanslar verilmiş, musiki heyeti de alaturka ve alafranga eserlerin yanı sıra halk şarkılarını seslendirmiştir (*Akşam*, 20 Mayıs 1934). İstanbul Halkevi Köycüler Şubesi, köylere gidecek gruplarda dişçi, eczacı, doktor, hukukçu ve hatip bulundurulmasına karar vermiştir (*Vakit*, 24 Mayıs 1933). Elâzığ Halkevi, vilayetteki köy isimlerinin etimolojik kökenlerini araştırarak Türkçe olmayan isimlerin Türkçeleştirilmesi çalışmaları yapmıştır (*Altan*, 22 Haziran 1935). Fethiye Halkevinin Temsil ve Köycüler şubeleri, köylülere aydınlatmak amacıyla konferans ve temsiller düzenlemiş, doktorlar at sırtında köylere giderek hasta köylülere muayene etmiş ve Halkevinin temin ettiği ilaçları ücretsiz olarak dağıtmıştır (*Tan*, 16 Eylül 1936). Bolu Halkevi tarafından düzenlenen “Köylü Geceleri”nde pazar için şehre gelen köylüler “han köşeleri yerine halkevinin muhteşem salonunda” vakit geçirmiş, gecelerde halk şarkıları seslendirilmiş, âdet ve ananeler anlatılmış; projeksiyon aracılığıyla Cumhuriyet Dönemi’nin “büyükleri” ve eserleri tanıtılmıştır (*Tan*, 15 Şubat 1937). Keşan Halkevi Köycüler ve Spor şubeleri, bir muhacir köyüne gezi düzenlemiş, alaturka ve alafranga güreş müsabakaları gerçekleştirmiştir (*Son Posta*, 13 Mayıs 1937). Çorum Halkevinin Köycüler, İhtimai Yardım ve Güzel Sanatlar şubeleri; doktor, baytar ve mühendislerle birlikte köylere giderek köylünün dertleriyle ilgilenmiş, ziraat memurları tarım hakkında konferanslar vermiştir (*Son Posta*, 10 Ağustos 1937). Sandıklı Halkevi Köycüler Şubesi, 14 köye giderek hastaları muayene etmiş, ilaç dağıtmış ve köy çocuklarına kalem ile defter hediye etmiştir (*Son Posta*, 5 İkinci Kânun 1938). İzmit Halkevi, köylülerin şehirdeki işlerini takip etmiş ve dilekçe yazmalarına yardımcı olmuştur (*Son Posta*, 23 Ağustos 1938). Mardin Halkevi, köylülere yaptığı çeşitli yardımların yanı sıra onların “ana dilleri” Türkçeye erişimini de sağlamıştır (*Son Posta*, 12 Birinci Teşrin 1938). Balıkesir Halkevi Spor Şubesi uygun köylerde spor kulüpleri açmaya başlamıştır (*Son Posta*, 4 Mayıs 1940). Kırşehir, Yozgat ve Siirt halkevleri, üyelerini çeşitli köylere yollayarak konferanslar düzenlemiştir (BCA, 490.1.0.0/1011.902.3; 490.1.0.0/1013.910.2; 490.1.0.0/1012.906.2).

Bu etkinlikler ve eğitim faaliyetleri, millî kimlik inşasının çok boyutlu bir süreç olduğunu göstermektedir. Görsel ve yazılı materyallerin kullanılması, köy gezilerinin düzenlenmesi ve kadın-erkek eşitliğine dair bilinçlendirme faaliyetleri, yalnızca vatandaşların millî bilincini artırmakla kalmamış, Cumhuriyet değerlerinin toplumsal hayata aktarılmasını da sağlamıştır. Bu çalışmalar, köyden kente göçün önlenmesi ve kültürel mirasın korunması açısından da önem arz etmiştir.

6-Yerel Kültür  gelerinin Millî Kültürle B t nle tirilmesi

Halkevleri, yerel değerlerin tespiti ve yaşatılması konusunda sistematik ve planlı bir yaklaşım benimsemiştir. Bölgesel kültürel mirasın derlenmesi, halk müziği ve oyunlarının yaşatılması ve millî meselelerin gündemde tutulması yoluyla toplumda ortak bir bilinç oluşturmayı amaçlamıştır. Bu kapsamda yöresel halk müziği, oyun, m ni, atasözü ve halk hik yeleri gibi folklorik unsurlar derlenmiş, belgelenmiş ve millî kimliğin inşa sürecinin parçaları olarak konumlandırılmıştır. Ayrıca yerel kurtuluş günlerinin kutlanması gibi etkinlikler, tarihî belleğin toplumsal hafızada canlı tutulmasına önemli katkılar sağlamıştır.

Antalya Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat  ubesi, 435 atasözü, 7 şiir, 4 hik ye ve 7 t rk  derleyerek Türk Dil Kurumuna göndermiştir (BCA, 490.1.0.0/14.73.8). Kütahya Halkevi, haftada bir gece düzenlediği etkinliklerde yerel havaları ve mahalli oyunları icra etmiştir (*Son Posta*, 21 Nisan 1939). Erzurum Halkevinin Güzel Sanatlar  ubesi tarafından oluşturulan 50-60 kişilik heyetler aracılığıyla kültürel etkinlikler organize edilmiştir (*Erzurum*, 19 Şubat 1945). Bitlis Halkevi, Bitlis tarihi ve İdris-i Bitlisi  zerine konferanslar düzenlemiş (BCA, 490.1.0.0/1008.889.1); Giresun Halkevi de Türk musikisi konseri ile yerli saz eşliğinde türküler ve mahalli oyunlar icra ederek (*Aksu*,  ubat 1948), yerel değerlerin ya atılmasına somut katkı sağlamıştır.

Yerel kurtuluş günlerinin anılması ve bu konudaki yayınlar, bölgesel tarih bilincinin peki tirilmesinde etkili olmuştur. *Doğu * aracılığıyla Sarıkamış, Erzurum ve Ardahan'ın kurtulu ları ele alınmış (*Doğu *, Birinci Te rin 1939; Nisan 1940) ve toplumsal hafızanın g c lendirilmesine hizmet edilmiştir.

Halkevlerinin faaliyetleri sadece kültürel mirasla sınırlı kalmamış, güncel siyasi ve millî meselelerin gündemde tutulmasını da içermiştir. Hatay Meselesi'nin üzerinde durulmuş ve Hatay'ın anavatanla tarihî bağları sıklıkla vurgulanmıştır. El ziğ Halkevi "Millî Hatay Zaferi" mitingi düzenlemiştir (*Altan*, 21  ubat 1937). * lker*, Hatay Meselesi'nin c z m yoluna girmesini Lozan Antlaşması ve Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin ardından Türkiye Cumhuriyeti tarihinin "altın" sayfalarından biri olarak nitelemiştir (* lker*, İkinci Kânun 1937). Antalya Halkevinde Hatay'ın tarihi ve coğrafyası üzerine bir toplantı düzenlenmiş, şiirler okunmuş ve Cumhurbaşkanı Atatürk ile Başbakan Bayar'a  kran telgrafları gönderilmiştir (*Türk Akdeniz*, Birinci Kânun 1937). Sivas Halkevi dergisi *D rteyl l* de gelişmeleri Hatay'ın "20 senelik kara rüyası"nın sona ermesi olarak yorumlamıştır (*D rteyl l*, 1 Temmuz 1939). *Doğu *, Hatay ile ilgili makale ve şiirler yayımlamıştır. Hatay Meselesi'nin c z me kavu masında Atatürk, İnönü ve Türk Ordusunun çabalarına dikkat c kmı tır (*Doğu *, Ağustos 1939). Halkevlerinin Hatay'ın tarihî ve kültürel bağlarının vurgulanması hususunda yaptığı yayınlar ve düzenlediği etkinlikler, millî hafızanın pekiştirilmesi açısından kritik öneme sahip olmuştur.

Benzer  ekilde Tunceli'nin il olma süreci de Halkevleri tarafından yakından takip edilmiş, bölgenin etnolojik, tarihî ve sosyolojik temelleri yayınlar aracılığıyla halka aktarılmıştır. *Altan*'da Tunceli bölgesinde yaşayanların Türklüğünün, Orta Asya ve Anadolu'daki diğer Türkler kadar eski olduğu vurgulanmıştır (*Altan*, 22 Ağustos 1937; 28 Eylül 1937). Tunceli'nin il olu  sürecine dair halkevi yayınları, bölgenin Türk kimliği ve tarihine dair millî vurguları  ne c karmı tır.

Yerel değerlerin derlenmesi ve belgelenmesinden millî mar lar, oyunlar ve yayınlarla toplumu bilinçlendirmeye kadar uzanan Halkevlerinin kültürel faaliyetleri hem tarihî farkındalık hem de ortak bir aidiyet duygusu yaratmıştır. Özellikle Hatay'ın Türkiye'ye katılması ve Tunceli'nin il statüsüne kavuşması gibi somut  rnekler, Halkevlerinin millî meseleleri gündemde tutma hususundaki etkinliğini göstermiştir.

7-Toplumsal Dayanışma ve Sosyal Sorumluluk Bilincinin Oluşturulması

Halkevleri ideolojik bir bilinçlendirme aracı olmanın yanı sıra halkın sosyal ve ekonomik yaşamına doğrudan dokunan bir kurum olmuştur. Millî kimliğin inşa sürecinde Halkevleri aracılığıyla yürütülen eğitim, kültürel ve toplumsal faaliyetler, Cumhuriyet değerlerine bağlı vatandaşlar yetiştirmenin yanı sıra onların günlük yaşam ihtiyaçlarını karşılamayı da hedeflemiştir.

Bursa Halkevi tüm şehri kapsayan bir yardım teşkilatı kurarak “halkı uyandırıp kendi kendini idare etmeyi” öğretmeyi amaçlamıştır. Teşkilat, mahallelerde muhtaçları tespit etmek, yardım toplamak, kumar ve uyuşturucu gibi toplumu tehdit eden alışkanlıklarla mücadele etmek ve çocuklarla gençlerin eğitimine destek olmak gibi görevleri üstlenmiştir (*Akşam*, 11 Mayıs 1933). Ayrıca köylerde bir temizlik müsabakası düzenlemiş ve birinciliği kazanan köye mükafat vermiştir (*Akşam*, 15 İkinci Teşrin 1934). İstanbul Halkevi, “Çocuk Haftası” kapsamında Darülaceze ve şehir yatılı okullarındaki kimsesiz çocuklarla şehit çocuklarını ziyaret edip onlara hediyeler dağıtmak için bir yardım kampanyası düzenlemiştir (*Kurun*, 16 Nisan 1935). Diyarbakır Halkevi İctimai Yardım Şubesi, ihtiyaç sahiplerine elbise, yakacak ve para yardımı yapmış, işsizlere iş bulmaları konusunda yardımcı olmuştur (*Son Posta*, 9 Temmuz 1936). Urfa Halkevi, okuma yazma bilmeyen birçok kişiye kurslar açarak eğitim vermiş (*Son Posta*, 18 Ağustos 1936), ayrıca fakir çocuklara kıyafet ve harçlık temin etmiş, her gün onlara sıcak yemek imkânı sunmuştur (*Son Posta*, 2 Eylül 1936). Esasen Halkevleri farklı sebeplerle hiç öğrenim görmemiş veya istediği öğretim derecesine erişememiş olanları, temel yurttaşlık bilgileriyle donattığı gibi millî kültür ve bilinç açısından da güçlendirmek istemiştir (Tekinsoy, 2022, 51). Zonguldak Halkevinde 14 doktor, yoksul hastalara ücretsiz sağlık hizmeti sunmayı kabul etmiş, Halkevi de ihtiyaç sahiplerine ilaç dağıtmıştır (*Ulus*, 20 İkinci Kânun 1937). Tosya Halkevi İctimai Yardım Şubesi de okullardaki yoksul çocuklara her gün sıcak yemek sağlamayı hedeflemiştir (*Son Posta*, 5 İkinci Kânun 1938).

Halkevleri ekonomik bilinçlendirme faaliyetleri de yürütmüştür. Nazilli Halkevinde gerçekleştirilen ekonomi konferansı (*Anadolu*, 20 Birinci Kânun 1935) Halkevlerinin aydınlatıcı ve öğretici misyonunu yansıtan örneklerden biridir. *Türk Akdeniz*, Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumunun “Yurttaş; bir milyon Türk ayda birer lira biriktirseler yılda 17 milyon birikir. İşte millet servetleri böyle toplanır ve böyle çoğalır” ve “Yurttaş; yerli malı kullanmak, Türk ekonomisine karşı borcumuzdur” gibi sloganlarını aktarmıştır (*Türk Akdeniz*, Birinci Kânun 1937). Bingöl Halkevi, Millî Korunma Kanunu hakkında konferanslar düzenlemiş (BCA, 490.1.0.0/1008.889.2); dönemin başbakanı Şükrü Saraçoğlu da Tasarruf ve Yerli Mallar Haftası kapsamında Ankara Halkevinde bir konuşma yaparak tasarrufun önemine dikkat çekmiştir (BCA, 30.1.0.0/11.63.4).

Halkevleri, küresel gelişmeleri halka aktarma konusunda da etkin olmuştur. Trabzon Halkevinde düzenlenen zehirli gazlar kursunda, bir doktor halkı bu tehlikeden korunma yolları konusunda bilgilendirmiştir (*Son Posta*, 9 Nisan 1937). Gaziantep ve Erzincan halkevleri “dünya ahvalı” hakkında konferanslar düzenlemiş (BCA, 490.1.0.0/1009.896.1; 490.1.0.0/1009.895.1); Yüksekova Halkodası, paraşüt ve paraşütçüler hakkında halkı bilgilendirmiştir (BCA; 490.1.0.0/1010.897.2).

Halkevlerinin bu husustaki çabaları, millî kimlik oluşumunun yalnızca kültürel veya ideolojik değil, vatandaşların somut ihtiyaçlarını karşılayarak toplumsal dayanışmayı artıran bir süreç olduğunu da göstermiştir. Böylece Halkevleri, ideolojik bilinçlendirme ile halkın günlük yaşamını destekleme arasında kurduğu denge ile modern Türkiye’de vatandaşlık kavramını somutlaştırmıştır.

Sonuç

Halkevleri, toplumsal modernleşme sürecinde çok katmanlı bir dönüşüm modelinin uygulayıcısı olmuştur. Bu dönüşüm; ortak hafıza yaratmak, Cumhuriyeti yaşatmak, kültürel entegrasyonu sağlamak, kırsal aydınlanmayı gerçekleştirmek ve toplumsal dokuyu güçlendirmek olarak beş strateji üzerinden değerlendirilebilir. Halkevlerinin faaliyetleri, belirli tematik eksenler üzerinden şekillenmiştir.

Millî bayramlar ve tarihî günlerin anılması, vatandaşların ortak değerler etrafında bir araya gelmesine imkân tanımıştır. Halkevleri aracılığıyla yürütülen etkinlikler, yalnızca geçmişin hatırlanmasını sağlamakla kalmayıp, toplumsal belleğin şekillendirilmesine de katkı sağlamıştır. Halkevlerinin bu uygulamaları, milleti tarihî farkındalık ve millî bağlılık temelinde birleştirerek modern Türkiye’de millî kimliğin inşa sürecinde etkili bir araç olmuştur.

Halkevlerinin bir diğer önemli faaliyeti de Cumhuriyet’in tarih ve dil politikaları ekseninde şekillenmiştir. Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi üzerinden geliştirilen ideolojik anlatı, Halkevleri aracılığıyla kamusal alanda somutlaştırılmış; tarihî şahsiyetlerin anılması, edebî ürünler ve kültürel etkinliklerle vatandaşlara aktarılmıştır. Halkevleri, düzenlediği konferanslar, yayımladığı makaleler ve çeşitli tanıtım faaliyetleriyle bu anlatıya katkı sunmuştur.

Halkevlerinin ideolojik ve kültürel misyonlarının en belirgin yönlerinden bir diğerini de Cumhuriyet değerleri ve Atatürk İnkılaplarının benimsetilmesi oluşturmuştur. Köylülerin yeni değerlere entegrasyonuna yönelik girişimler, ortak aidiyetin pekiştirilmesini hedeflemiştir. Bu çabalar, köyden kente göçün önlenmesi ve millî bilincin köylerde de güçlendirilmesi amacıyla yürütülmüştür. Kadınların toplumsal hayata katılımı konusunda yürütülen faaliyetler ise modern Türk kadını kimliğinin oluşturulmasında asli bir pay sahibi olmuştur.

Halkevlerinin yerel kültürü derleme, bölgesel tarih bilincini canlandırma ve millî meseleleri gündemde tutma çabaları, millî kimliğin tarihî süreklilik ve birlik duygusu üzerinden pekiştirilmesini sağlamıştır. Yerel kültürel öğelerin millî hafızayla bütünleştirilmesi vatandaşların aidiyet duygusunu artırmıştır. Halkevleri hem geçmiş anılandıran hem de güncel gelişmelere millî perspektiften yön veren bir zemin hazırlamıştır.

Halkevlerinin sağlık, sosyal yardım ve ekonomik bilinçlendirme alanlarında yürüttüğü çok yönlü uygulamalar, Cumhuriyet’in millî kimlik inşasını yalnızca ideolojik bir çerçeveye dayandırmadığını, vatandaşın gündelik yaşamını iyileştirmeye yönelik politikalarla desteklediğini göstermiştir. Halkevleri, modern vatandaşlığın gerektirdiği bilinç, davranış ve dayanışma biçimlerini pratik düzeyde göstermiş, söz konusu uygulamaları, Cumhuriyet’in millî kimlik inşası projesinin unsurları hâline getirmiştir. Bu yaklaşım devlet-toplum ilişkisini pekiştirmiştir.

Genel olarak bakıldığında Atatürk’ün millî kimlik ve kültür anlayışının Batılılaşma süreciyle bir karşıtlık değil, tam tersine bir bütünleşme içinde olduğu söylenebilir. Atatürk Dönemi kültür politikaları hem yerel unsurların korunmasına hem de evrensel modernleşme ilkelerinin benimsenmesine imkân sağlamış ve bu sayede Türkiye’ye özgü bir çağdaşlaşma modeli ortaya çıkarmıştır. Halkevleri, bu kültür politikalarını hem toplumsal tabana yaymış hem de uygulamaya geçirmiştir. Bu yönüyle Halkevleri, kültürel bir kurum olmanın ötesinde, millî kimliğin inşa sürecinde merkezî bir aktör olarak öne çıkmıştır.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

Başkanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), 30.1.0.0/11.63.4.

BCA, 490.1.0.0/14.73.8.

BCA, 30.10.0.0/173.194.5.

BCA, 490.1.0.0/1008.889.1.

BCA, 490.1.0.0/1008.889.2.

BCA, 490.1.0.0/1009.895.1.

BCA, 490.1.0.0/1009.896.1.

BCA, 490.1.0.0/1010.897.2.

BCA, 490.1.0.0/1011.902.3.

BCA, 490.1.0.0/1012.906.2.

BCA, 490.1.0.0/1012.907.1.

BCA, 490.1.0.0/1013.910.1.

BCA, 490.1.0.0/1013.910.2.

BCA, 490.1.0.0/1167.99.2.

BCA, 490.1.0.0/1207.1.4.

BCA, 490.1.0.0/1207.5.3.

BCA, 490.1.0.0/1317.372.2.

BCA, 490.1.0.0/17.88.6.

BCA, 490.1.0.0/23.118.12.

BCA, 490.1.0.0/3.15.46.

BCA, 490.1.0.0/4.21.5.

BCA, 490.1.0.0/4.21.12.

BCA, 490.1.0.0/4.21.35.

Halkevleri ve CHP'nin Yayınları

4 Eylül/Dört Eylül

Abant

Aksu

Altan

Altınyaprak

Anafarta

C.H.F. Halkevleri Talimatnamesi. (1932). Hakimiyeti Milliye Matbaası.

C.H.P. Halkevleri Halkodaları 1932-1942. (t.y.).

Cumhuriyet Halk Partisi, *On Beşinci Yıl Kitabı.* (t.y.).

Çoruh

Derme

Doğuş

Edirne'de 60k

Erzurum

Halkevleri 1932-1935: 103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı. (t.y.).

Halkevleri 1940. (t.y.). Ulusal Matbaa: Ankara.

Karaelmas

Muğla
Ocak
Ordu
Türk Akdeniz
Ülker
Ülkü
Yeşil Ordu

Sürelî Yayınlar³

Akşam
Anadolu
Cumhuriyet
Haber
Hakimiyeti Milliye
Kurun
Milliyet
Son Posta
Tan
Ulus
Vakit

Telif-Tetkik Eserler

- Akalın, Ş. H. vd. (haz.). (2019). *Türkçe Sözlük*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akyüz, K. (1986). Türk Ocakları. *Belleten*, 50, 201-228.
- Anderson, B. (1993). *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Çeçen, A. (1990). *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Doğaner, Y. (2000). Atatürk İnkılabının Yerleşmesinde Halkevlerinin Rolü. *Kök Araştırmalar*, 2, 77-98.
- Gellner, E. (1992). *Uluslar ve Ulusçuluk*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- İnan, A. (1939). Atatürk ve Tarih Tezi. *Belleten*. 3, 243-246.
- Karacakaya, F. (2023). Safranbolu ve Karabük Halkevlerinin Kuruluşu ve Faaliyetleri. *Recent Period Turkish Studies*, 43, 143-172.
- Karataş, E. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nin Bilgi Kaynakları Olarak Halkevi Dergileri. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 23, 177-189.
- Lewis, G. (1999). *The Turkish Language Reform: A Catastrophic Success*. Oxford University Press.
- Özen, F. (2017). *Modern Türkiye'nin Yeni İnsan Arayışı: Halkevleri Örneği (1932-1938)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tekinsoy, B. (2022). Halk Eğitiminin Taşra Uygulamalarına Bir Örnek: Çorum Halkevi Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesinin Faaliyetleri. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 49-65.
- Türk Tarihinin Ana Hatları*. (1930). İstanbul: Devlet Matbaası.

3 Kullanılan makalelerin tarihleri metin içerisinde verilmiştir.

- Türkmen, İ. (2013). *Kastamonu Halkevi ve Türkiye'nin Modernleşme Sürecine Katkıları (1932-1951)*. Berikan Yayınevi.
- Üstel, F. (2004). *İmparatorluktan Ulus Devlet'e Türk Milliyetçiliği: Türk Ocakları (1912-1931)*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Extended Abstract

The Halkevleri (People's Houses) were established during the formative years of the Turkish Republic with the primary objective of fostering public acceptance of Republican values and Atatürk's Reforms while educating society within the framework of modern, secular, and national principles. Functioning as state-sponsored civic institutions, the Halkevleri played a central and multifaceted role in the construction of national identity in Türkiye. By serving as intermediaries between the state and the public, they implemented a diverse spectrum of cultural, educational, and social initiatives that collectively reinforced the ideological foundations of the new Republic. This study examines the complex role of the Halkevleri in shaping national identity and analyzes the mechanisms through which these institutions contributed to social transformation during the early decades of the Republic. The primary aim of this research is to explore how the Halkevleri operated as channels for promoting Republican ideals at the grassroots level and how their activities shaped the cultural and civic landscape of local communities. The study employs content analysis of publications issued by various Halkevleri, including *Edirne'de 6ok*, *Altan*, *Doğuş*, *Çoruh*, and *Aksu*, along with documents from the Directorate of State Archives and periodicals from the era. Through this analysis, the research evaluates the thematic priorities, discursive strategies, and practical implementations that characterized Halkevleri activities, thereby shedding light on the neglected aspects of their cultural, educational, and social functions. Beyond their role as providers of cultural events and educational programs, the Halkevleri acted as active agents in promoting the principles of the Republic among the population. Their publications, conferences, commemorative ceremonies, and theatrical performances aimed to instill a sense of national consciousness grounded in Turkish culture and historical narratives. By emphasizing national heroes, moral lessons, and historical achievements, the Halkevleri sought to cultivate a unified identity that transcended regional, ethnic, and religious distinctions, thereby contributing to the formation of a cohesive national community. In addition to their cultural and educational efforts, the Halkevleri promoted social responsibility and civic engagement. They encouraged the use of domestic products, advocated for savings, and highlighted the importance of contributing to the national economy. These initiatives were designed to strengthen civic awareness, reinforce a sense of communal duty, and encourage participation in the nation-building process. Furthermore, the Halkevleri played a key role in documenting, preserving, and integrating local cultural expressions, folklore, and traditions into the broader framework of national culture. This process not only ensured the continuity of local heritage but also supported the creation of a unified and inclusive national cultural identity. The Halkevleri also undertook significant efforts to cultivate historical consciousness among citizens. By organizing celebrations of national holidays and anniversaries and emphasizing the historical roots of the Republic, they contributed to civic pride and strengthened people's emotional and symbolic attachment to the national project. Social solidarity initiatives, charitable activities, and community engagement programs further reinforced a sense of responsible citizenship aligned with Republican ideals. Within the broader context of Türkiye's modernization and nation-building processes, the Halkevleri functioned as essential cultural bridges between the state and society. The function of these institutions was not confined to education and cultural promotion, they fundamentally shaped social norms, civic behaviors, and symbolic elements of national identity. Through archival records, official publications, and contemporary periodicals, this study underscores the pivotal contribution of the Halkevleri to promoting Republican values, integrating local culture into national identity, and supporting the construction of a unified national consciousness. In conclusion, the Halkevleri served as indispensable instruments in the Republic's efforts to cultivate a cohesive national identity and foster societal transformation during the early decades of modern Türkiye.

